

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA

2012, nr 1

Uniwersytet Śląski w Katowicach
Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji

wydawnictwo
adam marszałek

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA

Rada naukowa:

José L. da Costa (Faculty of Education University of Alberta, Edmonton, Canada), Zenon Jasiński (Uniwersytet Opolski), Bronislava Kasáčová (Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela, Banská Bystrica, Słowacja), Tadeusz Lewowicki (Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP w Warszawie, Uniwersytet Śląski – przewodniczący Rady), Jerzy Nikitorowicz (Uniwersytet w Białymstoku), Marian Nowak (Katolicki Uniwersytet Lubelski), Katarzyna Olbrycht (Uniwersytet Śląski), Idzi Panic (Uniwersytet Śląski), Wiktor Rabczuk (PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie), Jana Raclavská (Katedra slavistiky – Oddělení polonistiky, Ostravská univerzita v Ostravě, Czechy), Halina Rusek (Uniwersytet Śląski), Andrzej Sadowski (Uniwersytet w Białymstoku), Mirosław Sobecki (Uniwersytet w Białymstoku), Marta M. Urlińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Zespół redakcyjny:

Ewa Ogrodzka-Mazur (redaktor naczelny), Alina Szczurek-Boruta (zastępca redaktora naczelnego), Anna Gajdzica, Barbara Grabowska (sekretarze redakcji)

Adres redakcji:

„Edukacja Międzykulturowa”
Uniwersytet Śląski
Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji,
ul. Bielska 62, 43–400 Cieszyn, tel. 33 8546202

Recenzent tomu: prof. zw. dr hab. Zenon Jasiński

Redaktor prowadzący: Paweł Jaroniak

Redaktor techniczny: Ryszard Kurasz

Korekta: Aleksandra Jagodzińska

Projekt logo: Tadeusz Lewowicki

Projekt okładki: Krzysztof Galus

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek
Toruń 2012

ISBN 978-83-7780-450-6
ISSN 2299-4106

Publikacja dofinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową:
tel./fax 56 648 50 70; e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń,
tel. 56 664 22 35, 56 660 81 60, e-mail: info@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl
Drukarnia nr 2, ul. Warszawska 52, 87-148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

Spis treści

Wprowadzenie 9

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

TADEUSZ LEWOWICKI
Edukacja międzykulturowa – bilans otwarcia 2012 15

JERZY NIKITOROWICZ
Fenomen wielokulturowości
i prognozy rozwoju ku międzykulturowości 47

RELACJE I KOMUNIKATY Z BADAŃ

JOLANTA MUSZYŃSKA
Percepcja społeczna Innego kulturowo
w przestrzeni wschodniego pogranicza Polski 69

WIOLETA DANILEWICZ
Co to znaczy „rodzina ponad granicami” 84

FORUM MŁODYCH PEDAGOGÓW MIĘDZYKULTUROWYCH

JOANNA SACHARCZUK
Rola edukacji regionalnej w pielęgnowaniu pamięci przeszłości
– na przykładzie wielokulturowego Białegostoku 97

URSZULA NAMIOTKO
Edukacja międzykulturowa przez teatr
– refleksje wokół Pracowni Kronik Sejneńskich
i Teatru Sejneńskiego 113

PRAKTYKA EDUKACYJNA

- ANNA MŁYNARCZUK-SOKOŁOWSKA, KATARZYNA SZOSTAK-KRÓL
Bajki międzykulturowe – w poszukiwaniu rozwiązań
metodycznych w obszarze edukacji międzykulturowej
dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym 131
- JOANNA AUGUSTYNIAK
Codzienność szkolna polskiego ucznia w Irlandii 144
- ADELA KOŻYCKOWSKA
Studia drugiego stopnia: „Edukacja międzykulturowa i regionalna”.
Teoretyczne założenia programu kształcenia 167

**OŚRODKI NAUKOWO-BADAWCZE ZAJMUJĄCE SIĘ
EDUKACJĄ MIĘDZYKULTUROWĄ W POLSCE**

- DOROTA MISIEJUK, MIROSLAW SOBECKI
Krótka historia Katedry Edukacji Międzykulturowej
Uniwersytetu w Białymstoku 199

RECENZJE

- EWA OGRÓDZKA-MAZUR
Jerzy Nikitorowicz, Andrzej Sadowski, Dorota Misiejuk (red.):
Edukacja międzykulturowa. „Pogranicze. Studia Społeczne”
T. XVII, cz. I. 211
- ANNA GAJDZICA
Jerzy Nikitorowicz, Andrzej Sadowski, Mirosław Sobiecki,
Jolanta Muszyńska (red.): *Edukacja międzykulturowa.*
„Pogranicze. Studia Społeczne”. T. XVII, cz. II. 216

- NATALIA RUMAN
Tadeusz Lewowicki, Ewa Ogródzka-Mazur, Alina Szczurek-Boruta (red.):
Edukacja międzykulturowa – dokonania, problemy, perspektywy 220

- ALINA SZCZUREK-BORUTA
Przemysław Paweł Grzybowski: *Spotkania z Innymi.*
Czytanki do edukacji międzykulturowej 225

ROZPRAWY HABILITACYJNE I DOKTORSKIE

- Prace habilitacyjne i doktorskie z zakresu edukacji wielo-
i międzykulturowej obronione w latach 2000–2011 w dyscyplinie
pedagogika 231

KRONIKA

- ADELA KOŻYCKOWSKA
Edukacja regionalna: wyzwania teorii i praktyki.
Gdańsk, 25–27 maja 2011 239

- JOANNA KULPIŃSKA
III Kongres Polskich Towarzystw Naukowych na Obczyźnie
Młodość polska na obczyźnie – zadania edukacyjne.
Kraków, 7–11 września 2011 245

- ALICJA HRUZD
Edukacja międzykulturowa – dokonania, problemy, perspektywy.
Cieszyn – Ustroń, 17–19 października 2011 249

BIBLIOGRAFIA

- Prace z edukacji wielo- i międzykulturowej wydane w roku 2011 259
- Nota o autorach 262

Contents

Introduction	9
--------------------	---

ARTICLES AND TREATISES

TADEUSZ LEWOWICKI Intercultural education – 2012 opening balance	15
---	----

JERZY NIKITOROWICZ Phenomenon of multiculturalism and prognoses for developing towards interculturalism	47
---	----

RESEARCH REPORTS AND ANNOUNCEMENTS

JOLANTA MUSZYŃSKA Social perception of the culturally Different in the space of eastern borderlands of Poland	69
---	----

WIOLETA DANILEWICZ What 'family beyond borders' signifies	84
--	----

FORUM OF YOUNG INTERCULTURAL EDUCATORS

JOANNA SACHARCZUK Significance of regional education in commemorating the past – the case of multicultural Białystok	97
--	----

URSZULA NAMIOTKO Intercultural education through theatre – reflections on the Sejny Chronicles Workgroup and the Sejny Theatre	113
--	-----

EDUCATIONAL PRACTICE

ANNA MEYNARCZUK-SOKOŁOWSKA, KATARZYNA SZOSTAK-KRÓL Intercultural fairy tales – in search for methodical solutions in the field of intercultural education of pre- and early-school children	131
--	-----

JOANNA AUGUSTYNIAK Educational daily routine of the Polish learner in Ireland	144
--	-----

ADELA KOŻYCZKOWSKA Graduate studies: 'Intercultural and regional education' Theoretical assumptions of the curriculum	167
---	-----

RESEARCH CENTRES FOR INTERCULTURAL EDUCATION IN POLAND

DOROTA MISIEJUK, MIROŚLAW SOBECKI A brief history of the Chair of Intercultural Education in University of Białystok	199
--	-----

REVIEWS

EWA OGRODZKA-MAZUR Jerzy Nikitorowicz, Andrzej Sadowski, Dorota Misiejuk (red.): <i>Edukacja międzykulturowa (Intercultural education)</i> . „Pogranicze. Studia Społeczne”. Vol. XVII, Part I.	211
---	-----

ANNA GAJDZICA Jerzy Nikitorowicz, Andrzej Sadowski, Mirosław Sobiecki, Jolanta Muszyńska (red.): <i>Edukacja międzykulturowa</i> (<i>Intercultural education</i>). „Pogranicze. Studia Społeczne”. Vol. XVII, Part II.	216
---	-----

NATALIA RUMAN

Tadeusz Lewowicki, Ewa Ogrodzka-Mazur, Alina Szczurek-Boruta (red.):
Edukacja międzykulturowa – dokonania, problemy, perspektywy
(*Intercultural education – achievements, problems, prospects*) 220

ALINA SZCZUREK-BORUTA

Przemysław Paweł Grzybowski: *Encounters with Others.*
Czytanki do edukacji międzykulturowej (Encounters with Others.
Readings in intercultural education) 225

HABILITATION AND DOCTORAL THESES

Habilitation and doctoral theses on multi- and intercultural
education defended in 2000–2011 in the discipline pedagogy 231

CHRONICLE

ADELA KOŻYCKOWSKA

Regional education: challenges for theory and practice.
Gdańsk, 25–27th May, 2011 239

JOANNA KULPIŃSKA

The 3rd Congress of Polish Science Associations Abroad
Polish youth abroad – educational tasks.
Cracow, 7–11th September, 2011 245

ALICJA HRUZD

Intercultural education
– achievements, problems, prospects.
Cieszyn – Ustroń, 17–19th October, 2011 249

BIBLIOGRAPHY

Works on multi- and intercultural education published in 2011 259

Note about authors 262

Nota o autorach

Augustyniak Joanna, dr, Koszalińska Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych.

Danilewicz Wioleta, dr hab., Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Gajdzica Anna, dr, Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie.

Grabowska Barbara, dr, Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie.

Hruzd Alicja, mgr, Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie, doktorantka Uniwersytetu Śląskiego.

Koźyczkowska Adela, dr, Uniwersytet Gdański, Wydział Nauk Społecznych.

Kulpińska Joanna, mgr, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych.

Lewowicki Tadeusz, prof. zw. dr hab., Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP w Warszawie, Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie.

Misiejuk Dorota, dr, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Młynarczuk-Sokołowska Anna, mgr, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Muszyńska Jolanta, dr, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Namiołko Urszula, mgr, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Nikitorowicz Jerzy, prof. zw. dr hab., Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Ogrodzka-Mazur Ewa, prof. UŚ dr hab., Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie.

Ruman Natalia, mgr, Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie, doktorantka Uniwersytetu Śląskiego.

Sacharczuk Joanna, mgr, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Sobecki Mirosław, prof. UwB, dr hab., Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Szostak-Król Katarzyna, dr, Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Pedagogiki i Psychologii.

Szczurek-Boruta Alina, prof. UŚ dr hab., Uniwersytet Śląski, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie.

Informacja dla Autorów „Edukacji Międzykulturowej”

Redakcja przyjmuje materiały autorskie w wersji elektronicznej (plik .doc lub .rtf) i w formie wydruku.

Redakcja nie zwraca nadesłanych materiałów i zastrzega sobie prawo dokonywania formalnych zmian i niezbędnych skrótów.

Wymogi techniczne tekstów

Objętość tekstu: max. 0,5 arkusza wydawniczego; edytor tekstu: Word for Windows; tekst zasadniczy: czcionka Times New Roman 12 punktów, interlinia 1,5; przypisy: czcionka 10 punktów, interlinia 1 – na końcu każdej strony; akapit – 1 cm; marginesy – 2,5 cm; język publikacji: polski lub angielski.

Należy dołączyć: *streszczenie* (do 0,5 strony) w języku polskim i angielskim, należy podać autora tłumaczenia; *słowa kluczowe*; ułożoną w porządku alfabetycznym Bibliografię; krótką Notę o autorze.

Autor powinien dostarczyć materiał ilustracyjny (zdjęcia, wykresy, tabele) w formie osobnych plików graficznych czarno-białych lub w skali szarości.

Technika sporządzania przypisów

1. Tytuły czasopism podajemy czcionką prostą w cudzysłowie, np.: „Kwartalnik Pedagogiczny”.
2. Pozostałe tytuły (artykułów, książek, map i innych utworów) zapisujemy kursywą bez cudzysłowu, np.:
U. Dernowska: *Badania jakościowe w pedagogice: cechy i wybrane strategie jakościowych badań terenowych*. „Ruch Pedagogiczny” 2007, nr 5–6.
D. Kubinowski: *Jakościowe badania pedagogiczne. Filozofia – Metodyka – Ewaluacja*. Lublin 2010, Wyd. UMCS.
3. Artykuły z dzieł zbiorowych cytujemy następująco:
T. Lewowicki: *O doświadczeniach edukacji wielokulturowej oraz perspektywie edukacji i pedagogiki międzykulturowej*. W: T. Lewowicki, E. Ogrodzka-Mazur, A. Szczurek-Boruta (red.): *Edukacja międzykultu-*

rowa – dokonania, problemy, perspektywy. Cieszyn – Warszawa – Toruń 2011, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego, Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP w Warszawie, Wydawnictwo Adam Marszałek, s. 479.

4. Przy kolejnym, bezpośrednim odwołaniu się do tego samego artykułu/książki zapisujemy następująco:
Tamże, s. 481–482.
5. Przy następnym odwołaniu się do tego samego artykułu/książki zapisujemy następująco:
U. Dernowska: *Badania jakościowe w pedagogice: cechy i wybrane strategie jakościowych badań terenowych*. „Ruch Pedagogiczny” 2007, nr 5–6, s. 24.
D. Kubinowski: *Jakościowe badania pedagogiczne. Filozofia – Metodyka – Ewaluacja*. cyt. wyd., s. 28.
T. Lewowicki: *O doświadczeniach edukacji wielokulturowej oraz perspektywie edukacji i pedagogiki międzykulturowej*. W: T. Lewowicki, E. Ogrodzka-Mazur, A. Szczurek-Boruta (red.): *Edukacja międzykulturowa – dokonania, problemy, perspektywy*. cyt. wyd., s. 489.
6. Przy odsyłaniu do stron internetowych należy, po podaniu autora, tytułu artykułu, adresu internetowego, podać też w nawiasie datę korzystania ze strony, np.:
J. G. Melton: *New Age Transformed*. <http://religiousmovements.lib.virginia.edu/nrms/newage.html> (15.03.2011).
7. W przypisach nie podajemy godności, funkcji i tytułów autorów, np.: ks., prof., dr itd., podajemy natomiast tytuły: św., bł.
8. Jeśli w publikacji nie podano miejsca lub roku wydania, piszemy odpowiednio: bmv, brw, bmirw.

Kontakt z redakcją „Edukacji Międzykulturowej”

Sekretarze redakcji: Anna Gajdzica ✉ annagajdzica@interia.eu
Barbara Grabowska ✉ basiagra@wp.pl